

Cauza C-746/23

**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98
alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție**

Data depunerii:

5 decembrie 2023

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato (Italia)

Data deciziei de trimitere:

29 noiembrie 2023

Apelante:

Cividale SpA

Flag Srl

Intimați:

Ministero dello Sviluppo Economico

Direzione Generale per l'incitvazione delle attività
imprenditoriali del Ministero dello Sviluppo Economico

Dipartimento per lo sviluppo e la coesione economica del Ministero
dello Sviluppo Economico

Direzione Generale per l'incitvazione delle attività
imprenditoriali del Ministero dello Sviluppo Economico-Divisione
X

Cealaltă parte din procedură:

Fonderia di Torbole SpA

Obiectul procedurii principale

Apel împotriva hotărârii nr. 00118/2019 prin care TAR per il Veneto (Tribunalul
Administrativ Regional din Veneto) a respins acțiunea introdusă de societatea

Flag s.r.l. și având ca obiect anularea Deciziei nr. 1303 din 29 mai 2013, prin care Ministero dello Sviluppo Economico (Ministerul Dezvoltării Economice, denumit în continuare MISE), contrar celor recunoscute cu titlu provizoriu printr-o notă precedentă, a autorizat în favoarea societății menționate plata a doar 200 000 de euro cu titlu de contribuție pentru participarea acestei societăți la un program de raționalizare a sectorului turnătoriilor.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Prin trimiterea preliminară, dispusă în temeiul articolului 267 TFUE, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) solicită interpretarea noțiunii de „ajutor de stat” în sensul articolelor 107 și 108 TFUE, precum și al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului, în vederea calificării corecte a contribuției prevăzute în special la articolul 2 alineatul 2 literele a) și b) din Decretul ministerial nr. 73/2004.

Întrebările preliminare

1) O măsură precum cea prevăzută de reglementarea națională amintită la punctul 20 [din versiunea originală a prezentei ordonanțe de trimitere preliminară], în special măsura menționată la articolul 2 alineatul 2 litera a) din Decretul ministerial nr. 73/2004, poate fi calificată drept „ajutor” în sensul articolelor 107 și 108 TFUE, precum și al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999?

2) O măsură precum cea prevăzută de reglementarea națională amintită la punctul 20 [din versiunea originală a prezentei ordonanțe de trimitere preliminară], în special măsura menționată la articolul 2 alineatul 2 litera b) din Decretul ministerial nr. 73/2004, poate fi calificată drept „ajutor” în sensul articolelor 107 și 108 TFUE, precum și al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 107 și 108

Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului (denumit în continuare „Regulamentul nr. 659/1999”), în special articolele 2, 3 și 8

Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale (JO 2009, C 85, p. 1 și următoarele, denumită în continuare „Comunicarea din 2009”)

Comunicarea Comisiei Europene din 19 iulie 2016 privind noțiunea de ajutor de stat (2016/C 262/01) (denumită în continuare „Comunicarea C 262/1”), în special punctele 66-69 din secțiunea 4

Dispozițiile de drept național invocate

Legea nr. 273 din 12 decembrie 2002 (denumită în continuare „Legea nr. 273/2002”), în special articolul 12, prin care este inițiat programul de raționalizare a sectorului industrial al turnătoriilor de fontă și de oțel, care trebuie realizat potrivit modalităților și criteriilor definite prin decret al ministrului activităților de producție și care vizează, cu respectarea reglementării Uniunii Europene în materie de ajutoare de stat, îndeplinirea unei serii de obiective, printre care „a) promovarea unei mai bune calificări a producției, inclusiv prin reorganizarea capacității de producție și prin dezvoltarea unor condiții favorabile concentrării acesteia în întreprinderile cele mai competitive”.

Decretul Ministero delle Attività Produttive (Ministerul Activităților de Producție) nr. 73 din 13 ianuarie 2004 (denumit în continuare „Decretul ministerial nr. 73/2004”), în special:

articolul 2, potrivit căruia: „1. În scopul reorganizării sectorului, ca urmare a prezenței unei capacități de producție excesive în sistemul de producție, sunt încurajate programele de distrugere fizică a instalațiilor și a mașinilor care alcătuiesc ciclul de producție, având drept consecință închiderea unității de producție [...].

2. Cuantumul contribuției se referă la cea mai mare dintre cele două valori prevăzute în Comunicarea Comisiei notificată cu numărul C(2002) 315 din 7 martie 2002: „marja de contribuție la costuri fixe” – „valoarea reziduală a instalațiilor destinate demolării”, și este:

a) de 100 %, în ipoteza reducerii capacității de producție ca urmare a unei fuziuni de întreprinderi sau a unor acorduri între întreprinderi de turnătorie, care să prevadă, printre altele, o soluționare adecvată a problemelor cu privire la ocuparea forței de muncă. În special, turnătorie care preia producția dezafectată trebuie să demonstreze că a înregistrat, potrivit ultimelor trei situații financiare aprobate, valori medii pozitive ale randamentului vânzătorilor. Certificarea trebuie să fie efectuată de o societate de audit. În plus, trebuie demonstrată, printr-o expertiză efectuată de un expert tehnic din domeniul în cauză, capacitatea de a realiza, cu instalațiile proprii, producția turnătoriei care își încetează activitatea;

b) 60 % din valoarea sa maximă, în cazul unei simple reduceri a capacității de producție.

3. Valorile menționate anterior sunt definite astfel:

a) valoarea actualizată a marjei de contribuție a randamentului instalațiilor din ultimii trei ani, 2000-2002; pentru a stabili marja de contribuție a întreprinderii industriale, se face referire numai la elementele de venit și de cost anterioare rezultatului operațional, excluzând, așadar, atât elementele cu caracter financiar, cât și pe cele cu caracter neoperațional;

b) valoarea contabilă reziduală a instalațiilor destinate demolării, după deducerea amortizărilor efectuate la 31 decembrie 2002.

4. Valorile respective sunt verificate printr-o investigație tehnică efectuată de o instituție de credit specializată [...].

5. Întreprinderile solicitante sunt de asemenea obligate:

a) să efectueze o reclasificare a situațiilor financiare prin intermediul unei societăți de audit, în conformitate cu schema prevăzută în anexa D;

b) să prevadă, în programele de distrugere a instalațiilor, o soluționare adecvată a problemelor subsecvente cu privire la ocuparea forței de muncă;

c) să efectueze distrugerea instalațiilor care fac obiectul măsurii de stimulare în termen de un an de la publicarea prezentului decret în Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana (Jurnalul Oficial al Republicii Italiene);

d) pentru a beneficia de contribuție în proporție de 100 %, să prezinte un acord încheiat cu întreprinderea care este în măsură să realizeze producția dezafectată, în care să fie indicate cerințele menționate la alineatul 2 litera a) al prezentului articol.

6. Distrugerea instalațiilor de producție constă în tăierea părților instalațiilor menționate în anexa C. Costurile acestor operațiuni se deduc din veniturile obținute din vânzarea fierului vechi.

7. Comisiile speciale constituite în acest scop prin decret al directorului general pentru coordonarea măsurilor de stimulare a întreprinderilor verifică distrugerea instalațiilor de producție. [...]

8. Veniturile obținute de întreprinderile solicitante din vânzarea fierului vechi, după scăderea costurilor efectuate pentru intervențiile legate de tăierea cu flacăra și de demontarea instalațiilor, sunt transferate prin vărsământ la veniturile bugetare ale statului, însă după ce acestea au încasat integral contribuția cuvenită pentru distrugerea instalațiilor. [...]”;

articolul 7: „1. Întreprinderile care desfășoară activități de turnătorie de fontă și de oțel și care doresc să beneficieze de contribuțiile prevăzute la articolul 12 din Legea nr. 273 din 12 decembrie 2002, în scopurile care figurează la litera a) a articolului menționat, trebuie:

a) să fie înscrise în registrul comerțului; sunt incluse în această ipoteză și întreprinderile rezultate din proceduri de fuziune, de absorbție sau de divizare care au dobândit personalitate juridică înainte de 1 ianuarie 2000; sunt de asemenea incluse unitățile de producție care efectuează întregul ciclu de producție de turnătorie, inclusiv în cazul în care fac parte din aceeași întreprindere;

b) să nu își fi modificat obiectul producției și structura instalațiilor după 1 ianuarie 2002;

c) să fi realizat în mod regulat până la 31 decembrie 2001 o producție certificată printr-o expertiză autentificată efectuată de un expert tehnic din domeniul în cauză, înscris în registrul experților, desemnat de instanță;

d) să dețină, la data cererii respective, instalațiile destinate dezafectării;

e) să nu facă obiectul unor proceduri de faliment sau colective în curs de desfășurare [...]"

articolul 9: „1. Pentru o perioadă de cinci ani de la data efectuării plății, se interzice societăților care beneficiază de asistență financiară să reconstituie capacitatea de producție desființată.

2. În cazul nerespectării dispozițiilor alineatului 1, întreprinderile în cauză își pierd dreptul la asistență financiară într-un quantum echivalent cu capacitatea de producție reconstituită, ceea ce implică obligația de a restitui contribuția corespunzătoare, inclusiv dobânzile legale și reevaluarea monetară.

3. În cazul nerespectării acordului dintre întreprinderi prevăzut la articolul 2 alineatul 2 litera a) din prezentul decret, întreprinderea în cauză pierde dreptul de a beneficia de contribuția mai mare.

4. În conformitate cu reglementarea în vigoare, dispozițiile alineatelor precedente se aplică societăților-mamă și societăților controlate sau care sunt în orice mod asociate cu societățile destinate ale contribuțiilor respective.

5. Retragera avantajelor acordate se dispune de asemenea în cazurile prevăzute la articolul 9 din Decretul legislativ nr. 123 din 31 martie 1998”.

Decretul ministerial din 6 februarie 2006, publicat în *Gazzetta Ufficiale (Jurnalul Oficial)* nr. 36 din 13 februarie 2006 (denumit în continuare „Decretul ministerial din 2006”), în special:

articolul 1, care reafirmă că contribuția prevăzută la articolul 2 din Decretul ministerial nr. 73/2004 este o indemnizație pentru pierderea valorii patrimoniale a instalației cauzată de participarea întreprinderii la programul de reorganizare inițiat prin Legea nr. 273/2002;

articolul 2, potrivit căruia această indemnizație este datorată „ca urmare a radierii întreprinderii din «registrul comerțului» conform articolului 2495 din Codul civil sau, în cazul întreprinderilor constituite din mai multe ramuri de activitate, ca urmare a cesionării ramurii de activitate a turnătoriei către o altă întreprindere nou-constituită, care, după ce și-a încheiat operațiunile și și-a îndeplinit obligațiile privind distrugerea fizică a instalațiilor, își încetează activitatea. În orice caz, indemnizația nu poate fi plătită în situația în care instalațiile nu sunt

distruse în termen de un an de la publicarea decretului în Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana (Jurnalul Oficial al Republicii Italiene)”;

articolul 3, care reafirmă că cuantumul contribuției se stabilește în conformitate cu articolul 2 alineatul 3 din Decretul ministerial nr. 73/2004.

Decretul-lege nr. 248 din 31 decembrie 2007, aprobat prin Legea nr. 31 din 28 februarie 2008 (denumit în continuare „Decretul-lege nr. 248/2007”), în special articolul 51 quater, care reiterează că stimulentele acordate în temeiul articolului 12 alineatul 2 din Legea nr. 273/2002 este plătit în conformitate cu modalitățile prevăzute de Decretul ministerial din 2006, *„sub rezerva verificării, printr-o investigație tehnică, a respectării garanției patrimoniale a creditorilor întreprinderii, prevăzută la articolul 2740 din Codul civil”*.

Decretul MISE din 17 aprilie 2009 (denumit în continuare „Decretul ministerial din 2009”), care reafirmă modalitățile menționate mai sus de calculare a stimulentei acordate în temeiul articolului 12 alineatul 2 din Legea nr. 273/2002.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 La 18 iunie 2004, Flag s.r.l., care își desfășoară activitatea în sectorul turnătoriilor de fontă și de oțel și care este deținută integral de Cividale s.p.a., a depus la MISE o cerere în vederea obținerii, în proporție de 100 %, a contribuției prevăzute de articolul 12 din Legea nr. 273/2002 coroborat cu articolul 2 alineatul 2 litera a) din Decretul ministerial nr. 73/2004 (denumită în continuare „contribuția în discuție”). Astfel, societatea menționată intenționa să dezafecteze una dintre instalațiile sale de producție și să încheie cu Cividale Spa un acord între întreprinderi pentru a rezolva problemele subsecvente cu privire la ocuparea forței de muncă.
- 2 Prin nota din 14 septembrie 2006, după finalizarea unei investigații în vederea determinării valorii instalației destinate demolării, MISE a stabilit cu titlu provizoriu contribuția de 1 645 365,58 euro în beneficiul societății Flag s.r.l. Acesta a precizat de asemenea că acordarea contribuției menționate era condiționată, pe de o parte, de verificarea de către o comisie ministerială specială a distrugerii instalației și, pe de altă parte, de cesionarea ramurii de întreprindere destinate dezafectării către o altă societate, constituită exclusiv în scopul de a asigura distrugerea instalației în cauză.
- 3 Prin actul din 28 decembrie 2006, societatea Flag s.r.l. a cesionat ramura de întreprindere destinată demolării către Flag Fonderia Acciaio Marcon s.r.l., societate constituită în scopul distrugerii instalației în cauză, al vânzării fierului vechi și al transferării veniturilor corespunzătoare la bugetul de stat. Ulterior, societatea menționată a intrat în lichidare și a fost radiată din registrul comerțului.
- 4 Cividale S.p.A., asociat unic succesori, a solicitat ulterior MISE acordarea contribuției astfel cum a fost cuantificată în nota din 14 septembrie 2006.

- 5 Prin Decizia nr. 1303 din 29 mai 2013 (denumită în continuare „decizia atacată”) MISE a autorizat însă plata a doar 200 000 de euro în temeiul reglementării privind ajutoarele de stat de valoare redusă (așa-numitul „sistem *de minimis*”).
- 6 Cividale s.p.a. și Flag s.r.l. au atacat această decizie la TAR per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio), invocând, printre altele, încălcarea principiilor proporționalității, caracterului rezonabil și protecției încrederii legitime, precum și caracterul irațional și nemotivarea deciziei atacate, având în vedere că MISE nu a menționat niciodată existența unei proceduri de notificare a Comisiei Europene în ceea ce privește contribuția în discuție, în conformitate cu reglementarea privind ajutoarele de stat, și nici nu a condiționat acordarea contribuției de rezultatul procedurii de notificare amintite. În plus, ele au invocat încălcarea articolelor 107 și 108 TFUE și a Regulamentului nr. 659/1999, întrucât contribuția în discuție nu ar fi un ajutor de stat, ci o simplă indemnizație care nu ar conferi niciun avantaj economic.
- 7 MISE s-a constituit parte în judecată, afirmând că, la 24 septembrie 2003, a „încercat” să notifice Comisiei Europene, în conformitate cu Regulamentul nr. 659/1999, reglementarea privind contribuția în discuție, dar că, în urma unei cereri de informații suplimentare, adresată de Comisie la 21 noiembrie 2003, ministerul a apreciat că Comisia urma să adopte o decizie negativă și, prin urmare, a decis să renunțe la procedură.
- 8 Prin hotărârea nr. 00118/2019, TAR per il Veneto (Tribunalul Administrativ Regional din Veneto), în fața căruia s-a desfășurat procedura în primă instanță după ce TAR per il Lazio (Tribunalul Administrativ Regional din Lazio) s-a declarat incompetent, a respins acțiunile introduse de societățile menționate. Deși a criticat comportamentul MISE în gestionarea cazului față de Comisia Europeană, instanța amintită a declarat că, în lipsa unei decizii prealabile a Comisiei, contribuția solicitată de societățile menționate nu putea fi acordată. Prin urmare, societățile în cauză au declarat apel împotriva acestei hotărâri la Consiglio di Stato (Consiliul de Stat), instanța de trimitere.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 9 Societățile apelante susțin că contribuția în discuție nu poate fi calificată drept ajutor de stat, întrucât nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 107 TFUE, pentru o serie de motive. Mai întâi, dat fiind că acordarea contribuției în discuție este condiționată de distrugerea definitivă a instalațiilor de producție și de desființarea entității care este proprietara acestora, contribuția nu ar putea denatura concurența, întrucât este acordată în beneficiul unei entități care nu mai face parte din piața de referință. Pe de altă parte, contribuția în discuție ar constitui o simplă indemnizație pentru pierderile de capacitate de producție ale acestei entități. În sfârșit, potrivit criteriilor de calcul definite prin decretele ministeriale, quantumul contribuției menționate ar fi vădit inferior valorii instalației distruse, în raport cu capacitatea sa de producție.

- 10 Societățile apelante susțin de asemenea că TAR per il Veneto (Tribunalul Administrativ Regional din Veneto) a declarat în mod eronat că instanța națională nu se poate substitui Comisiei Europene în interpretarea noțiunii de ajutor de stat, astfel cum se prevede în Comunicarea din 2009, în special atunci când, precum în speță, Comisia Europeană nu s-a pronunțat din cauza nedesfășurării procedurii de notificare.
- 11 MISE s-a constituit parte în judecată, solicitând respingerea căii de atac și confirmarea hotărârii atacate cu apel. Acesta a confirmat că, în privința societăților apelante, ca și a altor 13 întreprinderi, a recunoscut cu titlu provizoriu acordarea contribuției în discuție, dar că a ales ulterior să o retragă, înlocuind-o cu o contribuție în limita a 200 000 de euro, întrucât „nu era convins” de compatibilitatea contribuției în discuție cu reglementarea europeană în materie de ajutoare de stat. El a confirmat de asemenea că nu mai dispunea de niciun document, redactat de MISE sau de Comisia Europeană, referitor la „încercarea” sa de a notifica acesteia din urmă reglementarea privind contribuția în discuție.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 12 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) are îndoieli cu privire la faptul că contribuția în discuție poate fi calificată drept ajutor de stat în sensul articolelor 107 și 108 TFUE și, în consecință, că aceasta este supusă unei obligații de notificare a Comisiei Europene. Soluționarea problemei menționate este decisivă pentru procedura principală, în cadrul căreia sunt atacate decizii adoptate pe baza premisei că contribuția în discuție constituie un ajutor de stat, deși nu a intervenit nicio decizie a Comisiei Europene în această privință.
- 13 Deși recunoaște că verificarea compatibilității contribuției în discuție este de competența exclusivă a Comisiei Europene, instanța de trimitere afirmă că, pentru aplicarea articolelor 107 și 108 TFUE și a Regulamentului nr. 659/1999, este relevantă noțiunea de „ajutor de stat”, care este autonomă; aceasta afirmă că obligația de notificare prealabilă a Comisiei există numai în ceea ce privește o măsură care poate fi calificată în mod obiectiv drept ajutor de stat.
- 14 Întemeindu-se pe punctele 66-69 din Comunicarea C 262/1, precum și pe jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, instanța de trimitere amintește că constituie ajutor de stat orice tip de beneficiu care avantajează, chiar și indirect, o întreprindere, fie că acest avantaj este acordat sub forma unei subvenții economice, fie că este vorba despre facilități fiscale sau despre alte înlesniri care reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi (a se vedea Hotărârea din 2 iulie 1974, cauza 173/73, și Hotărârea din 5 octombrie 1999, cauza C-251/97). În special, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, în cazul ajutoarelor care au această conotație, nu are nicio relevanță împrejurarea că măsura are finalități sociale sau cu caracter fiscal: în acest sens, au fost de asemenea calificate drept ajutoare de stat acordarea de garanții bancare pe care întreprinderea nu le-ar fi obținut altfel și transferul unor terenuri la prețuri

preferențiale (a se vedea Hotărârea din 2 februarie 1998, cauzele 67/85, 68/85 și 70/85, Hotărârea din 21 martie 1991, cauza C-303/88, Hotărârea din 19 mai 1999, cauza C-6/97, Hotărârea din 21 martie 1990, cauza C-142/87, și Hotărârea din 10 aprilie 2003, cauza T-366/00). În schimb, nu intră în sfera acestei noțiuni contribuțiile acordate anumitor întreprinderi pentru compensarea costurilor suplimentare legate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public și nici măsurile cu caracter general care nu favorizează în mod specific anumite întreprinderi sau anumiți producători (a se vedea Hotărârea din 22 noiembrie 2001, cauza C-53/00, și Hotărârea din 24 iulie 2003, cauza C-280/00).

- 15 În continuare, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) arată că există regulamente ale Uniunii Europene care identifică ajutoarele de stat autorizate *a priori*, așadar fără obligația de notificare prealabilă a Comisiei: este vorba despre măsuri menite să sporească investițiile sau să contribuie în orice mod la funcționarea și la menținerea existenței întreprinderii beneficiare. Situația este diferită, în schimb, în ceea ce privește contribuția în discuție, dat fiind că aceasta este acordată exclusiv în schimbul distrugerii materiale a instalațiilor de producție și al încetării concomitente a activității economice a proprietarului instalației distruse, care este și beneficiar al contribuției.
- 16 Această din urmă considerație este valabilă, potrivit Consiglio di Stato (Consiliul de Stat), și în ceea ce privește ipoteza prevăzută la articolul 2 alineatul 2 litera a) din Decretul ministerial nr. 73/2004, în care întreprinderea care dezafectează ciclul de producție încheie acorduri cu alte întreprinderi pentru a susține ocuparea forței de muncă și producția dezafectată. Astfel, într-o asemenea ipoteză, reglementarea națională împiedică acordarea contribuției în beneficiul unei întreprinderi care, pe baza unor acorduri încheiate cu întreprinderea care dezafectează instalația, se angajează să preia capacitatea de producție a acesteia din urmă, precum și lucrătorii respectivi. În plus, entitățile care beneficiază de contribuția în discuție se interzice, pentru o perioadă de cinci ani de la efectuarea plății, să reconstituie capacitatea de producție.
- 17 Instanța de trimitere recunoaște că reglementarea Uniunii în materie de ajutoare de stat cuprinde anumite măsuri de ajutor care, la fel ca contribuția în discuție, sunt acordate în schimbul unei reduceri a producției de către întreprinderea beneficiară, printre care în special contribuția acordată exploatațiilor agricole în cadrul așa-numitului „set aside obligatoriu”, și ajutoarele instituite prin Regulamentul (CEE) nr. 2078/92. Instanța menționată arată însă că astfel de măsuri au o durată predeterminată și nu includ nici distrugerea bunurilor destinate producției, nici desființarea întreprinderii beneficiare.
- 18 În același timp, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) arată că contribuția în discuție, în cazul în care este acordată în proporție de 100 % potrivit articolului 2 alineatul 2 litera a) din Decretul ministerial nr. 73/2004, prezintă câteva aspecte critice. Astfel, acordul pe care întreprinderea solicitantă îl încheie cu alte întreprinderi în vederea preluării producției și a rezolvării unor probleme legate de ocuparea forței de muncă ar fi de natură să transfere toți clienții acelei

întreprinderi către o singură întreprindere, care ar dobândi, aşadar, un avantaj în ceea ce priveşte clienţii şi cifra de afaceri. Asemenea acorduri, cu atât mai mult în cazul în care sunt legate de fuziuni veritabile, ar putea constitui concentrări economice între întreprinderi, în principiu susceptibile să afecteze concurenţa. În plus, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) subliniază că reglementarea privind contribuţia în discuţie nu conţine nicio clauză de salvagardare a reglementării naţionale şi europene în materie de concentrări economice. În schimb, nu ar exista astfel de aspecte critice în ipoteza prevăzută la articolul 2 alineatul 2 litera b) din Decretul ministerial nr. 73/2004, în care, întrucât nu este prevăzută încheierea de acorduri cu alte întreprinderi, toţi clienţii lăsaţi de întreprinderea care dezafectează ciclul de producţie se redistribuie liber între întreprinderile din sectorul în cauză.